

LIETUWISZKASIS

BALSAS.

Lietuwiszkasis Balsas iszeina 3syk
ant mėnesio.

Kasztuoja ant metu 2 dorėlu. o Aure-
poje 3 dorėlai. Atskiras numeris 5 c.

Už colį apgarsinimu ant metu 10 do-
rėlu. o wiena svkj garsinant 20 centu
už kožną eifutę.

Rėdytojas JONAS SZLUPAS,
SHENANDOAH Pa.

PIGIAUSIA WIETA PERKANT

Insteigta 1876 m.

naminius daigtus, *Suvimo* **MISZKASIS**
WARGONDS, PIANO IR GRABUS
pas **WILLIAMS & BROS,**
13 Main Street, Shenandoah Pa.

AGENTURA PIRKIMO NAMU, SAUGO-
NES NO UGNIES IR KOLLEKTAWONES.

C. W. DENGLER,
115 N. MAIN ST. Shenandoah Pa.

LIETUWIU SANDARBYSTOS KROMAS

parduoda geriansius taworus už pigiausia prekę. Nėkur
pigiaus neparduoda miltu ruginiu ir kwietiniu, mėsos,
mūilo, kawos, deszru, krakuoło, tabako, rezinku, agurku,
stiklu, torėlku darbinu drapanu ir tt. Eikite ir pirkkite
viską sądarbystos krome! Imokantis lietuwis už akcią \$ 10
stojasi sąwaldytojn kromo. Nepamirškite wietę!

E. CENTRE UL., arti Lehigh Valley geležinkeldwario,
SHENANDOAH PA.

DUONOS IR WISOKIU PYRAGU
(PIES, CAKES IR PRETZELS)

o taip-gi ir wisokiu „candies”

galima gauti labai pigiai pas manę, ateikite!

R. Winter,

No 25 S. Main St. SHENANDOAA.

MARTYNAS JANKUS BITENUOSE

yra agentu L. Balsu dėl Lietuwos. Už tai užmarėnai, no-
rėdami gauti Balsą ir kningas, kreipkitės prie jo, raszy-
dami po adresu: M. Jankus, Bitėnai. p. Lumpėnai, Ost-
preussen.

J. H. POMEROY,

ADWOKATAS,

SHENANDOAH PA. Office: namuose Beddallo.

A. Abramaitis & H. Babelis,

Drapanas darome ant apstelawimo isz materijos nauja!
Isz pabrinko iszėjusios, taip-gi parduodame wirszutinius ir
apatinius marszkinius, skrybėles, kalnėrius, petneszas,
skepetaites szilkines ir linines, pokaklinius paraiszczius, ir
pencziakas. Ateikite, brolai, pas mus pirkti!

210 S. MAIN ST.

Namuose Karpaucko SHENANDOAH PA

LIETUVIU RASZTAI IR RASZTINIKAI XIX SZIMTMETYJE.

(Tąsa.) 19. Kn. *K. Aleknavyczius*, klebonas Merkinės (Mereczo), apie kurio gyvenimą nėra wisatinai žinoma, Wilniuje iszdawė 1861 m. „Pasakas, pritikimus, weselijas ir giesmes“, „suderinimais lietuwi-zkai paraszytas“. Nesznekant apie ne per blogas eiles, kuriose telpa daug gražiū pamokinimu musu mažo moksto žmonėms, reikia czion priminti, kad prakalba, lenkiszka paraszyta, yra labai akywa dėl lietuwiszkosios mytologijos ir tik gailintiesi reikia, kad rasytojas nesuraszė ją lietuwiszkai. Dėlto mės czion tą prakalbą paduodame dėl wisuomenės lietuwiszkai pagal iszguldymą, koki mums Tautkus atsiuntė. Szta jįjė:

„Kninga be autoriszkos pratarinės tai kaip szlėktiszkas naszłaitis be bajoriszkos globos; kas apgins bėdną kelauinkystę Lietuwos ir Žiamaitijos? arba ką, užklausta, atsakys wokiszkajai pilozopijai, nenorincziai girdėti apie žmoniū padawimus? arba ant galo, kaip reikszisi pries seną žiamaitiszka rutyną, neturinczią potuolaik nei joku gramatikiszku taisyklę? Wienok prakalboje, meilingas skaitytoju, nemąstau maudaiti paprastai apie pažūrą arba apie nuteikimą dėl mano bėdnos kelauinkystės: weikalas man, italpa daigtu ir kalba prideria lietuwiams.

Lietuwiszka kalba, isz sawo pigimimo, turi isz senowės truputi daugiaus gramatikos negu žiamaitiszkoji, truputi daugiaus poėzijos; daugiaus stamantriū aptarimu, nesukerptu iszmetomis; kas liepia pasitiketi, jog wisa drangija, liežuwi tik szįdien kritikuojanti, menkai ir negramatikiszka raszanti, pereis kada nors i lietuwiszkąją pusę. Kn. Kalikstas Kosakowski, atszaižius tyrėjas žiamaitiszkos ir lietuwiszkos kalbos, parasze gramatiką žiamaicziams lietuwiszkai, pats budamas žiamaicziū. Dėl ko-gi lietuwiszkai? Dėlto, jog lietuwiszką liežuwi atrado gramatikiszkesniu. Dabartiniame weikalėlyje nekuriš pasakos, atsitikimai, nekystos, dainos, uuoduomės, naiwnai iszpasakytos, negali dywyti skaitytoją; kaipo-gi ir budas pacziū lietuwiū, ju elgestis, supratimas daigto, tikystė i praitę wisados yra naiwni, žebelnus, linksmus. Nekystėse žmoniū, lauke prie darbo, wakarinese žewernose rieczioje tikruomenės, kame ju yra keli ir daugiaus: tenai žebelės, juoksmi, linksmybė. Be tikru wardu, jie turi dar po keletą žebelėmis užmestu; lengwiai žebeloja isz kitu ir pats žebelę be pažeidos priima. Užwertas sawyje sawo kalba, jis turi atskirą budą supratino daigtu. Wisur regi dwases, atkartoja anekdotus, otruš yra klausytiesi pasaku. Szulygrete katalikiszko tikėjimo wisu daugiausini užlaiko tradicijoje ir pasakose liekanu isz senowiszkos mytologijos.

Pagal lietuwiū pasłaptiszka nuomonę, nors teisybė wieszpats Kristus, suns diewo, sawo galybe isztrėmė piktas dwases isz akwweizdos pasaulės, wienok ju nepranuikė kaip-gi, sako lietuwiiai, ar-gi galėtu kas dwasę ikuti arba pragaiszinti? ir ju pusę galėtu prisidurti, ko Spinoza, žydiszka pilozopas, ir kitas, wokiszkas, Szlejemacheris, negalėjo darodyti. Bet isz tu piktu dwasiu, wienas, wieszpats Kristus sumowė po žiamės, kitos-gi waidžiojasi tarp žmoniais žmogiszkos lytyse. Trecziosios persimaino in medi, i gywuli. Ketwirtosios dwasės, naktinės, kriauszioi karstuose (grabuose) mirusiuju. Iwairios dwasės iwairiai tuokme (waidintuwe) sukiestos: wienok wisos dorosės dwasės semia galybę no diewo. Piktos dwasės ima sawo ipatybes no welnio. Isz tikro, lengwiaus žinoti, pajausti lietuwiszkąją mytologiją, šsanecią župose žmoniū, negu ją

gerai, brandžiai iszniszkonti, kuomi ji buwo katkart ir kuomi yra szįdien. Kiek yra galima isztirti isz szįdieniszku nuomoniu, man duodasi, jog senowiszkoje lietuwiszkoje mytologijoje wienu buwo žinoma augszcziiausioji diewystė, wadinama diewas arba dijwas. Diewas dimnas, nepaimtas, stiprus.

Wisos kitos diewystės, iwairiu spindulu ir wadinimu, piktos ir geros — gerosios siuncziamos buwo no diewo žmonėms, piktosios-gi no piktos dwasės, no welnio. Isz czia diewas, diewai ir diewaicziai. Diewai, priderinti no diewo, ataidawo pas žmones su pabaudimais, ir tie, kurie klausė pertarimu, gyweno pritiklai, po myrio wienyjosu su diewu.

Diewaicziai, paeinantieji no piktosios dwasės, skaitluje kuriū stojosi pretyje welnius su wisa sawo kemerija, duodawo iwairias sawo ipatybes iwairiems, tik ne stipriems, tie tai užmetinėdami sawo pinkles nuwesdawo žmones, o dažnai ir pats wyriausias welnius, pasiwertę i beskwerni wokieti arba i kitus iwairius pawidalus, waiszcziujo po pasaulę, sueidawo i dermę su žmogiszkomis wėlėmis, auoms patarnaudawo szioje pasaulėje, o wėlės jam turėdawo tarnauti anoje pasaulėje. Kemerija jo szįdien yra menama: Aitwarai, Wiłkolakai, Wilikios (Welikia arba Welikius pagal Gruzlicczu tarmę), Łaumės, Gawėnas, Raganos, Giltinės — wisi susiwelėję su welniu. Welnius, ar tai tiesiok pats, arba isikunyjęs i žmogiszka lyti, daro iwairius kemenklus (figle) wargszams lietuwiams: žawia, užmetinėja ligas, isznesza kiauszinis isz po žasū, nakti nukerpa awis, atima karwėms pieną. Aitwarai iszgabena sądėlus, Wilkolakai awinius atiduoda tiems, kuriems tarnauja. Bet pasiwertimas Aitwaru, Wilkolaku nėra czion suprantamas pas lietuwiū psychologiszku budu, kame atszkyrusi no kuno wėlė žmogaus turėtu išengti i kuną gywulu; bet czion tas pats žmogus wieną syki rodosi wilku, aitwaru, laume, kitą-gi syki wėl tuomi pacziū žmogumi kaip kad butu turęs dwejoją žmogiszka prigimimą ir galėtu buti tuomi ar kitu, pagal sawo norą.

Mokintas tyrėjas senu ir nauju daigtu, p. Kraszewski, rankiaus sawo Wilniskiauo raszte, privesdamas daigtus, rastus senowiszkuose karstuose, paminėjo apie awikirpes žirkles ir lyg isz netycziu užklausė: kas szįdien iszspės, kokios priezasties delei dėjo jas prie numirėlu i karstą?

Lietuwiszka mytologija žino apie tai ir žino, kam jas buwo dedamos prie numirėlu. Apsistokiame truputi ant to ilgiaus! Ką ženklina pas lietuwiū Giltinę? (Pas senowės graikus buwo tai — Parka, werpėja, kuri werpia ir pakerpa sintą gywės.) Kiekwienas, mokąs lietuwiszka, arba žiamaitiszka, atsakys, jog Giltinė reiszkia myri. Daugiaus kaip myri. Giltinė paeina no žodžio: gelti, galinti, gėluo. Giltinė reiszkia pirmapradžią myrių, ji yra iszreiskiamia pawidale žmogystos, moteriszkoje lytyje, su nose ir ouna puilga, mėlyna, su liežuwi itgu, pilnu myriszko nuodo. Apsigobusi baltą drobulę, dieną ji jodosi karstuose numirėlu, rinkdama numirelu nuodus no ławonu; nakti ji iszneszioja tą apipeną, užwietrydama indus ir palytėdama miegancziuosius, ir taip prawartojusi nuodus, wėl prisurbia iszsunktą apipeną no liežuwiū karstuose numirelu“.

1. b. d.

LIETUVIU DRAUGYSTES AMERIKOJE.

1863 m. dėl Lietuwos buwo ženklywas metas. Daugelis lietuwiū, itraukti i lenku maisztą, turėjo bėgti isz sawo žiamės, kada maskolai apweikė pamiszusiuosius. Iszliwieni apsigyweno Szwicarijoje, kiti Prancuzijoje, kiti kitur o ant galo tuli atkelawo i Suw. Walstijas Amerikos. Tie ta

kele
liku
Liet
koje
su n
bou
kur
ka d
kall
ziar
prie
eziu
elgit
nem
leag
igyj
draj
ir gi
Liet
Tari
bud
neis
per
leul
ik v
ling
No
leni
atei
dyd
ziar
ned
ir s
wėl
Suw
pri
su
wa
dra
Ka
tėw
ran
pri
Tai
sav
bu
gy
sto
tar
kai
pa
Ta
dėl
ku
ate
lie
in
„E
ata
su

keleiviai praskynė kelę į šitą žiamę dėl kitu musu brolu, likusiu Europoje, nės no to laiko iszeiwystė i Ameriką isz Lietuwos eina wis didyn. Tuli pabuwojė Amerikoje, nudunė ir i Australiję, taip kad nesunku yra, nors su nedaugelu musu brolu, susitikti mėstuose Sidney, Melbourne, Perth; daugiaus ju raudasi ant salu New Zealand, kur neseniai, kaip 'Kraj' pranesza, tapusi ikurta lietuwiszka draugystė dėl broliszko pasigelbėjimo ligoje.

I Ameriką atwykę, lietuviai, nemokedami angliszkos kalbos, jieszkojo pažincziu su lenkais, kaip isz wienos žiamės atkilusiais. Su lenkais lietuwiui omė susigwentipriemė ju kalbą, istoji i ju draugystes, skaitė ju laikraszius. Su tuomi wisu no lenku priemė ir ju negerus pasielgimus, kokiais lenkai czion labai yra garsus, kaip taigirtawiną, kazyras, pasiputimą ir gyrimąsi 'kytrumu' nėko nemokant, no lenku paėiuė norą statymo bažnycziu, norą lengwiu uždarbiu per suktybę ir tinginiwodami, no lenku igyjo norą kelti pokylus ir kitiems pascrolyti waiskawose drapanose, no lenku taip-gi mokinosi ju 'ojezyznę' garbinti ir girti, o sawęją Lietuvą panėkinti ir užmirszti, taip kad Lietuvos neliko nei kalboje, o tik 'Polaszia' ir 'palokai'... Taip tai lietuviai, permainę drapaną, pascroloję ipatybę budo lenku, omė norėti czion pastoti pagirtais, nors nėko neismoko nei nesimokino. Lietuwiui po itekme lenku persiēmė czion mishini, jog gana mokėti ką papleperuoti jenkiszka i ar angliszka i ar wokiszka i, tai bus jau 'mokintas ik walei', ir wokslo nejiszkouami nei tiems wokslo reikalingumo nesuprasdami.

Idealiai lenku perėjo ant lietuwiu, pirmaju iszeiwu. No amerikonu supratimuose ir darbuose toli atsilikę, o su lenkais bewerk susilyginę, musiejie 'amerikonai' wėlesnius ateiwius nenorėjo pripažinti už sawo brolus pirma isz iszdydumo, o paskui, kada tie už nedorą ju priėmimą ir nužiaminimą nei gero nedawė, kitus stumė szalin nėwa dėl ju nedėkingumo. Tokiu budu brolis broli panėkino, o dar ir szįpdien czion panėkina, labiausiai senesniejie ateiwiai wėlesnius, tuosius 'grinoriwodami'.

Wienok kada lietuwiu dokesnis pulkas apsigyweno Suw. Walstijose, szokia tokia ju paczin tarpe wienybė i prietelystė užsimezgė. Szenandoryje lietuviai, susimaiszė su lenkais, užsidoje draugystę wardan Kazimiero, potom wardan Jurgio, Nanjorke wieni lietuwiui ikurė Kazimierinę draugystę, Hazletone puslenkiai ir lietuwiui isteigė taip-gi Kazimierinę draugystę. Tikėjimiszki jausmai atneszti isz tėwynės apsiresizkė warduose tu draugyszciu - nes wisur randasi tik szwentiejie - ir ju priesparinėje priegulmėje prie kuningui; mieris draugyszciu buwo - pagelba ligoje. Tai-gi lietuwiui no lenku paėmė modeli draugyszciu dėl sawęs; jie steigė draugystes tikėjimiszka i pagelbines, kokias buwo lenkai dėl sawęs jau pirmiaus ikurę.

Wienok nekuriems lietuwiams nepakako tokiu draugyszciu; troszkimas garbės nerado czion atpildos; dėlto jie stoji i lenku kariuneniszkas draugystes, kur musu brolai, tankiausiai no waisko pabėgę, bandė apsiřngti kareiwiszkais rubais, mokinosi musztros ir ant ulycziu po mėstus parodawo ir paroduoja lyg kurkinai sparnais brėzdami. Taip mat jie kiszenėje maskolui spygą rodo. Kiti wėlei dėl nerėdo draugystėse lenku ir lietuwiu stoji prie wokiszkuju ir airiszkuju draugyszciu. Isz kur-gi redas gali ir atsirasti, kad musu nors kiek mokslingesni brolai pameta lietuwius ir lietuwystę, o glaudžiasi prie swetintaucziu ir in juos tariasi pasiwersę. Prie tokiu pritinka priežodis: „Szuwa ten loja, kur laka“; pas lietuwius nerasadami saw atsakanczios wietelės, jie tarnauja kitiems, parsiduodami su duszia ir kunu.

Turtai iki sziam laiku sudėti per lietuwiu draugystes yra didoki. Draugystės: Bluiwystinė arba Juozapinė [3 metai], Kazimierinė [14 metu], Jurginė [8 m.] ir Wytautinė [2 m.] Szenandoryje, Jono Kriksztytojo [3 m.] Baltimorėje, Kazimierinė [13 m.] Nanjorke, Kazimierinė [3 m.] Waterburyje, Juozinė [4 m.] Mahanoy Cityje, Jurgilė [1 m.] Clevelande, Jurginė [3 m.] Shamakine, Petrinė [1 m.] Mt Carmelyje, Kazimierinė [17 m.] Hazletone, taip-gi draugystės Pittstone ir Plymouthe ir kitos, skaitydamos sąnariu isz wisu i 850, sudėjo dėl ligos pagelbos i 30.000 dorėlu no pradžios sawo isteigimo iki szįpdien. Ypacziai-gi dėl bažnycziu Nanjorke, Szenandoryje, Hazletone, Freelande, Plymouthe, Baltimorėje, Mahanoy Cityje, Pittstone ir kitur lietuwiui sudėjo isz wisu i 45.000 dorėlu. Tokiu budu lietuwiszku piningu Amerikoje isz wisu pasiliko suwartota in 75.000 dorėlu per pagelbines ir bažnytines draugystes.

Dabar dirstelkiamė, ar nauda isz tu piningu didelė yra ir buwo?

Pirmausini reikia pasakyti, kad medegiszkas padėjimas lietuwiu Amerikoje ne per szitas draugystes eina geryn. Joi czion pralobo wienas ar kitas, tai per wisokias, o tankiai ir labai klastingas, spekulacijas; kiti wėl turtus sudėjo užsidojė karcziamas ir prieg tam wyrus ant gaspados laikydami, kurie ir patys kas nedėlę daug igeria ir sawo draugus ant gėrimo parsiweda. Namai labai nedaugio yra igyti per suřlėjimą piningu isz uždarbiawimu anglakasyklose ar pabrikuose, nės sunkus darbas ir protą atbukina ir prastokai apmokamas yra. Prieg tam žmogus sunku darbą dirbti paprastai reikalanja ir isigėrimo, per ką uždarbio nemaža dalis uweina ant pelno karcziamininkams. Nei musu draugystes nei bažnyczia nėkur nepagelbėjo darbininkams ar namus nusipirkti ar prekystę bei iszdarbystą užsiwesti.

Dwasizka itekme minėtu draugyszciu taip-gi ne per didelė, nės prie neapszwiestumo sąnariu nelengwiai iszsitaiso solidariszkumas veikime: ką wieni randa geru, kiti atmeta kaipo nepritaiku, nepatogu pasielgimą ir tt.

Doriszka itekmė draugyszciu nors galėtu buti didoka, bet nemokslumas ir nesupratimas solidariszkumo yra didele klutimi. Draugystės žada apginti sawo sąnarius no apskelbinu ar skriaudu, bet tankiausiai sąnariai bagotesniejie be drausmės skriaudžia bėdnus arba naujus sąnarius. Ir darbo susijieszkojime draugystės laba mažą, o tankiausiai jokią pagelbą nedaro. O kas labiausiai atsižymi, tai nedorios sznekos draugystėse ir kolojimaisi sąnariu, prieg tam weidmainiawimus daugelo, kada szneka eina apie priwerstiną atlikima spawėdės ir tt. Tokiu budu doriszka itekmė draugyszciu susimazina bewiek iki nėkio.

Isz wisu skaitlūs lietuwiszku draugyszciu atsižymino iktuolai: a. Wytautinė draugystė Szenandoryje, kuri laiko laikraszczius isz Prusu, perka kningas i kningyną ir daro pagelbą sawo piningais neseniai isteigtam sądarbystos kromui. b. 'Lietuwiszkas Warpas' Czikagoje buwo isteigtas su platesniu mieriu, jis žadėjo rupintiesi ir apie sąnariu szwe imą, bet tamsybė didumos sąnariu, prieg tam keiksmui ku. Bazyuszkio izkaskė duobė ir pařaidojo tą draugystę. c. Labiausiai-gi remtinas yra 'Susiwienyjimas wisu lietuwiu Amerikoje', kuris rupinasi apie isteigimą lietuwiszku moksławiecziu, itaisymą namu dėl siratu ir bėdnau pažeistu ir tt., o taip-gi gali tapti swarbia atrama Lietuvos polytikiszkuose jos jieszkiniuose. Bet žmonės szitą irėdną mažai ir szaltai remia jau tai dėl nesupratimo wisuomeniszko solidariszkumo, jau tai dėl asabiszku nesutikimu ir neapikantu, jau tai ant galo dėl prieszingo kurstymo Pauksztinės Wienybės. Labiausiai szimetinis seimas žada buti swarbiu dėlto, kad bus apiszneka apie iszsiuntinėjimą

kart ir
szįpdie-
je lietu-
iausioji
limzas,

tinimu,
o diewo
10. Iz
intu no
a, kurne
yjosi su

skait.
amerija,
tipriem-
vo žmo-
tės i be-
waiszsz-
szkomis
blės jam
szįpdien
kin arba
awėnas,
Nelinas,
ti, daro
: žawia,
nakti
zgabena
ms tar-
a czion
kame
i i krunę
si wilku,
nogumi
ir galėtu

szewaki,
daigtus,
wikripes
iszspės,
stą?
kam jai
uti ant
as seno.
verpia ir
uwiszka,
ri. Dau,
gelinti,
iszreis-
i nose ir
myriszko
tarstose
nakti j
ytėdam
prisiur-
relu".

KOJE
Dange
Isz sawo
Iszeiwit
citi, kitar
Te ta

aplinkraszečio i Europos valstijas dėl apskelbimo Lietuvos wargu ir persekiojimo, wienok nei wienas liet. laikrasztis Amerikoje ant to dalyko neturi nei žodelo burnoje, nors ant wisokiū szfamsztu ir bjūrybiū yra randama wietos ik walei. Mat musu liet. raszejai ir iszdawėjai laikraszečiu nemato patnolaik tolaus, kaip tik kas po nosies yra, ir delto no ju reikatauti supratimo wisuomeniszku dalyku nėra galima. Bėda lietuwiams, iki taip bus! Jau lenkai Amerikoje daug tolaus tame nužengė, ir nėra to wisuomeniszko dalyko, kuris nebutu apswartomas per daugeli laikraszcziū. Dėlko ezion lietuwiui nesimokina no ju?

Žinoma kitu gminiu draugystės ne taip siaurus turi mierius kaip musu lietuwiszkosios. Kitos tautos turi draugystes mokslu, turi politikiszka ir darbininkiszka organizaciją. Prieg tam kiti turi akis atkreipę ir ant draugyszcziū dėl medegiszko pasikėlimo. Taip randasi Lawrence, Mass., 'distributywiszka kooperacija', kuri prekystę pradėjo 1884 m. su kapitulu \$ 3320; ant tosios paweizdos lietuwiui Szenandoryje isisteigė 'liet. sądarbystos kromą', nors su daug mažesniu turtu. Neblogesni pasisekimą turi ir 'produktywiszkos kooperacijos'; taip 'Barrel Association Minneapolyje 1874 m. pradėjo sawo iszdarbystą su \$ 3000, o szįadien jos turtas nesza \$ 50000; 'Somerset Cooperative Foundry Co', Mass., 1867 m. prasidėjo su \$ 15000, o szįadien sawo kapitolą skaito ant \$ 100000! Ir lietuwiui galetu užsiimti iszdarbysta, bet tokiu reikalu po sziai dieni nei supranta nei tiek, kiek po nagn juodumos! Juk ezion yra tiek lietuwiszku karčziamu, kad jos wienos galėtu iszlaikyti lietuwiszka brawarą; bet ar rastum akcijonėrius tarp lietuwiū dėl iszwedimo szito użmanymo? Oi tai butu sunkus darbas, nės lietnwis greicziaus \$ 10 pragers ar adwokatams ir sudams supils negu dės ant reikatu sądarbystos ir iszdarbystos; tokia tamsybė dar tarp musu broli! Jeigu Naujorke użdedant Kazimierinę draugystę tuli atėję norėjo duris akmenymis iszmusztu namuose, kur buvo padarytas susirinkimas; arba jeigu użdėjus Szenandoryje sądarbystos kromą, daugelis lietuwiū kaip lewai nasrus iszžiodinę laikogatawi ji praryti — tai kiek butu trukszmo ir persekiojimu jeigu kas užsimanytu ezion ikurti sądarbystini lietuwiszka brawarą arba kitą kokią iszdarbystą!.. Jau ir pamislyjus szurpulai ima... Tuomi tarpu kitos tautos turi ir kooperatywiszkus bankus (Building Associations), kuriuose akcija kasztuoja \$ 200, iszmokamu mėnesinėmis dalymis. Tie bankai skolina pinigū sawo sąnariams, jeigu kurie perka namus. Aplinkėse Philadelphijos yra tokiu budu nupirkta i 100000 namu, o nemažiaus ir walstijoje Massachusetts. O ar daug rasi lietuwiū, kurie su pagelba tokiu banku igyjo saw namus? jeigu tik ant 1000 namus turicziū rastum wieną, o gal nei to nebus!

Jeigu mės neprasimanome iktuolaik steigti kitokias dr angstes, kaip tiktai szwentwardes bažnytines ir pagelbines, ezion, kur galima butu daug padaryti dėl nandos saw ir sawo tėwynei, tai nesidįwykiname, kad ir mės patys tai tiszka nykstame. o ir kad mus kiti panėkina kaip neiszmanėlus ir 'aklus polanderius'!

Berots mės neturime nei tokiu žmoniū, kurie pasiszwenzia kokini augsztesniai idėjai ir kulturiszkiems darbams. O tarp kitu tautu kitaip yra. Taip dėl paweizdos tarp prancuzu rasi tukstanczius tokiu žmoniū. Ezion tik wieną isz ju priminsime, o tai Ferdinandą Lesseps. Tas wyras jau 82 metus amžiaus skaito, ale koks jo mislu gawumas ir koks jo darbu iszsznazumas! Isz pradziūs jisai turėjo diplomatiszka urėdą, buvo prancuziszku konsulu Kairoje, Rotterdame, Malagoje, Barcelonoje ir Madride. Kairoje budamas jis perskaitė weikalą Lepero, palydowo

Napoleono I i Aigyptą, apie suwienyjimą marės Raudonosios su Tarpžiamine mare; no tos walandos jis ryžosi tą planą iszwesti. Kad Konstantinopolyje jo mislis tapė atimesta, o taip-gi per Abbas paszą, wice-karalu Aigypto, jis jaukė, iki waldžia Aigypto pateko i rankas apszwiesto Mohamed Saud. Radosi ir daugiaus klucziū: Anglija tikėjosi, kad Su-ziszkis perkasas padidins Prancuzijos itekmę ant Aigypto, ir dėlto lordas Palmerston apszaukė parlamente Lessepsu planą klasta dėl isztraukimo pinigū isz žmoniū kieszėnės. Bet Lesseps Anglijoje daugybę susirinkimu atlaikęs, iszdaunęs tukstanczius knongu ir planu reikaluose to użmanymo, igyjo wisatini iszsitikėjimą, ir 1869 m. Suėziszkis kanalas jau tapė atidarytas. Dabar Lesseps su tokiu pacziū karszečiu yra užsiėmęs iszwesti Panamiszki perkasą; sawo weikalo „40 metu minėjimu“ jis sakosi pasitikęs „ant sawo masziū su syla 57000 gariniū arku, kurios atstowi armiją 57000 žmoniū, ant 20000 žiamės darbininku, ant sawo 5 diwiziju inžinieriu, kuriuos jis mylės dėlto, kad jauni; ant gafo, ant dynamito, kuris ardo kalnus“. Welytina, idant tas senelis sulauktu użbagimo ir to sawo darbo, nėra, kaip pats Lesseps raszo, jau 1889 m. bus atidarytas kanalas Panamos.

O tarp lietuwiū iktuolaik mės nematėme tokiu kantru wyra; reikia laukti, ar nepaspins saulutė ir i Lietuvos laugą! Tik dirbkiamo, szwieskiamėsi ir wienykiamėsi!

LIKIMAS ŽMOGAUS ANT ŽLAMES.

(Taša.) SZWICARIJOJE darbininku judėjimas ir organizawojimasi yra pusėtinai didelis; ten yra „szwicariszka darbininku sądora" su 100.000 sąnariu, 50metinė draugystė Gruetli su 13.000 sąnariu, amatu draugystė, typograpija ir tt. Szwicarija turi sawo 9 darbininkiszkus laikraszczius. Sądorinė wyresnybė taiko daug monopolu sawo rankose: pacztos, tēlegrapu, parako, arukos ir degtinės. Jau penkdeszimtymetyje Stampfli putarė wyresnybei monopolizuoti geležinkelus, bet tuomet jo mislis tapė iszjuokta, o szįadien wyresnybė rupinasi geležinkelus iszpirkti. Darbininkai reikatauja wyresnybinio monopolu dėl banknotu, dėl tabako, dėl apsisaugojimo no ugries ir įpirkimo gywascziū, dėl iszeiwystinu dalyku, o taip-gi įwesdinimo tarptautinės istatymdawystės dėl apgynimo darbininku bei tarptautinės pabrinku istatymdawystės, o taip-gi reikatauja mokslu ir mokinimo už dyką. Gerusgi istatymus dėl pabrinku Szwicarijos parengė mirėsis (1885 m.) Bleuler su Albertu Lange. Diduma darbininkiszku draugyszcziū yra radikaliszkos; dėlto ir socialistiszkoji partija ten yra stipna. Ir Szwicarijoje yra draugystės sistėmos Szulzės isz Dėlitzs, bet ezia ju weikmė nepłati. Wisatinai-gi anant darbininkai ezion szaukiasi į iszikiszimą wyresnybės į reikatus ukės, ir palengwa wisos szakos iszdarbystos pereis į rankas walstijos, po ko jau lengwu bus użwesti draugiją ant naujo, draugijiszko pamato. Berots paskutiniame taške atgaleiwiai gawatai igyjo wirszų ir Szwicarijoje dėl darbininkiszku draugyszcziū atsirado „polytikiszka palicija", wienok newierytina yra, idant szwicarai prisiumtu suwaržymą sawo walnybiszku tiesu.

Kada Amerikos SUW. WALSTIJOSE, pasibaigus wainai vergystės dėlei ir dėl wienybės Unijos, kapitalizmas isiweszėjo, darbininkai tu-

rėjo akyse paweišką anglizku Trades Unions, kurios atsikraustė į Suw. Walsstijas kaip amerikizkos amatinės draugystės, bet ir Lassallės darbu wilnys buvo atpaukusios per Atlantį. Iš to radosi dilemma: ar tiktai stengtiesi dirbti ekonomizškai ant pamato amatinėiu draugysciu ar wël tiktai socijalistizškai polytikizškai. Diduma ėjo pirmuoju kela, bet kowa už asztionadyninį dienos darbą 1886 m. izgrindo kelą, per paliejizškai sudizską persekiojimą, dėl polytikizsko darbininku krutumo, kuris izsdygo izs judėjimo amatinėiu draugysciu. Amatinės Unijos, užlaidamos sawistowumą, pereina ant tauko polytikizsko darbininku krutėjimo. Ju mieriu yra: izskariawimas polytikizskos galybės dėl darbininku, likwidacija kapitalistizskos anarkijos ir įstėgimas socijalistizskos įwados ant pamato solidarybės wisu dėl wisu. „United Labor Party“, „American Federation of Labor“ ir „Union Labor Party“ yra tai neszėjos darbininkizsko judėjimo Amerikoje ir papėdė dėl polytikizskos wawojimo organizacijos. „Socijalistizska darbininku partija“ Amerikoje tokiu budu liekasi tikte skirsiu dėl propagandos tarp wisatinio darbininku judėjimo. Priė amatinėiu uniju reikią prirokuoti ir „Knights of Labor“, labiausiai ju Trade Locals ir Trade Districts; berotės pagal sawo konstituciją K. of L. pasiremia ant idėjos mawizytos organizacijos, nėra tai organizacija dėl kowos; bet bet pagal sawo pamatinę mislį ir strukturą sawo sudawadyjimo K. of L. yra draugystė dėl pamokinimo ir apszwietimo sawo spariu. T. b. d.

APIE KUNINGIJA

D-ras Sztamm raszo „Freidenker'yje“ tarp kitu szitaip:

„Idant parodyti, jog walnybė nėra galima ten, kur popežius wieszpatauja, mes nors trumpai žwilgtersime į ultramontanizskasias szalis ant žiamės. Pyrenėjizskasis pussalis, o labiausiai SZPANIJA dar iki sziądienu neatsitaisė.

Kas czion jeigu ne tikėjimizskomis apskelbtos bjaurybės atgabeno neapsakomą prakeikimą ir nuwargimą į tą žiamę, kurią ganta taip bogotai apdowanojasi yra?

Ar Szpanijoje nenuėjo ant nėko wisa stanga igyti walnybę iktuožai?

Ar nėra tai pasibaisėtinas dalykas, kad, jeigu koks swetimas 'protestonas' mirszta Szpanijoje, nežinoma yra, kur jį reikia pažadoti, kadagi kuningai nuodus sėdami mokina, jog ir artumas lawono eretiko ėsas paojingas dėl lawonu diewuotuju?

Su Szpanija rubežiuojantisi PRANCUZIJA kowėsi ir tebesikauja už walnybę. Nors czionai no rewolucijos jau daugiur randasi tikėjimizska apikanta, tai wienok pātuma žiamės dar daugiu daugiausiai yra aklirai akta. Kas susipazīno su Pyrenėjais, Provence, Vendee ir tt., labiausiai-gi su sodžiukais, tai wisai patwirtins.

O pirmesniuose persekiojimuose kaip tapė pažadotas jasmas dorybės, tiesata persiludyjimu, o su tuomi ir tikroji walnybė!

„Swotba kraujuose“ yra ik walei wisiems žinoma.

Bet dar ir pradžioje 18-ojo szimtmezio popėzija darė gėdingus mėginimus izsnaikinti wisus „eretikus“ Prancuzijoje.

30 d. sansio 1700 m., popėzijai ir jos kuningams welyjant, buvo stanga daroma kontroluoti ligos ir mirimo patafą, o tai labiausiai per įsakmę Ludwiko XIV szitokios įtalpos:

„Ligoniai, kurie pagyja, atstumę szalin katalikizską wartonę sakramentu, patrotyja sawo turtus ir — wyras patenka į galėras, o moterys ant wiso amžiaus į kalėjimą. Lawonai mirusiuju bus nuwėkiami į skūrūpynę“.

1 d. gegužės 1703 m. buvo izsleistas paliepiamas popežius Klemenso XI, kur jis wisiems katalikams patikrinė wisatinį „nudėtu“ atleidimą, jeigu jie griebis už ginklu, idant pagal žodžius to siaubimo? izsnaikinti bjauriuosius, prakeiktuosius prōtestonizskus paławykus“.

O toks baisunas sakėsi ėsas gałwa wisos krikszczionijos!

Wienok kadagi izsnaikinimas ta „bjauriuju, prakeiktuju protestonizsku paławyku“ per itgai traukėsi, tai smarkunus Ludwikas XIV rįžos, kłausydamas patarmės katalikizsku kuningu, izsnaikinti wisus protestonizskus gywentojus.

Daug aus kaip 400 kaimu ir mēstelu tapė suatlyta per kelis mėnesius. 100.000 žmonių tapė pāaukanta tokioms katalikizskoms dogmoms, o izs ta 10.000. su pagyriumi popežiaus, likosi paktartais, sudegintais ir prie rato suktais.

Irsako dar, kad tikėjimas, kur yra galimi tokie wirszininkai, nenoris nuslopinti walnybę?

Ar per daug yra sakoma, ar bene tai nėra tikru tikriausioji ir nepajudinamoji istorizska teisybė, jeigu tautoms pasakojama yra, jog wisi wampyras, gijėnos, turklai, tigrai, wizkai, gywatės ir wisos nuobdingosios szmaiznės ant žiamės per wisus perėtuosius szimtmezius neatneszė dėl žmonijos tiek daug netaimiu, kiek kartais wienas izs tap wadinamu „wietininku diewo ant žiamės“!

Kaip tai negirdėtu daigtu yra, kad tautos priwelyja ant nusiziaminimo priesz tokias kreaturas begėdingo prisisawinimo ir sawigodos!

Su kiek krauju, waitojimu ir aszaru Klemenso XI ir kiti popežizski piktadėjai sutepė žodį „meilė“, beje-meilę artimo!

Panėkintini waldymierai antrosios prancuzu „republikos“, su pawelene sawo wietininku, 1849 m. izstaisė baisiausias negirdėtas piktadarystes dėl Italijos, naujai įsodindami popežiją; prie to darbojuos kurstė žwerizska, popežizska kuningija ir per ją sugadinta dwasė gywentuju. Apie kraujo praliejimus ir žmogžadystes czion jokio rupėjimo nebūwo, ir czia įgyta gėdos dėmė nekados negali būti nutrinta no prancuzu „republikos“.

Kada po žinogžadysciu, sukuningėjęs generołas prancuzu Oudinėt 3 d. tiepos 1849 m. įtraukė į kymą kaipo suteiktojas pergalėjimo popežijai, tarė jis: „Nėks kaip tiktai bažnyczia ir armija įstengs izštaikyti senąjį szwieto sudawadyjimą“.

(Pabaiga bus.)

GROMATA ISZ BUENOS AYRES.

Brazilijoje waldžia yra despotizska bewaik, ale daug izsmirtingesnė negu szitos Argentynizskos republikos popėrinės, kur aukso nei sidabro

dono-
si tų
o at-
to, jis
wresto
n tike-
tekmę
parla-
gu izs
asirin-
tu rei-
: 1869
eseps
miszki
i pasi-
kurios
ninku,
, kad
Wely
o dar.
atida.

antri
stuwos
ai!

judė-
delis;
u 100.
u 18.
ir tt.
krasz-
opolu
aruz-
mpfi
kelus,
iądien
Dar-
o dėl
o ug-
stiniu
s jsta-
tarp-
i rei-
rus-gi
mirę
iduma
szkos;
ia. Ir
ės izs
mai-gi
iszimę
wisos
os, po
naujo,
žaike
arijoje
polyti-
idant
biszku

pasi-
enybės
ai ta

nėks nemato nėkad, jei bent pas bankierius stalyčioje. Czia tos paczios žiamės popėrpiningiai turi tik pusę wertybės aukso, o jau buvo ir mažiaus mokama, ant prikdo už wieną P e s ą arba dorėlį popėrinį mokojo tiktai 47 centus, o už wieną auksimį reikėjo duoti 1 popėrinį ir 53 centus. Dabar yra dorėlis aukse wertybėje \$ 1.48 popėroje. O ant popėriui piningu yra drukawota storiomis litaromis: „Banco Nacional — arba — La Nacion pagara al portador y a la vista (stowi czia paraszyta kiek popėra turi wertybės) moneda nacional oro segunley de 5 de Noviembre 1881". Tai iszsimano: Gentė iszmokės nesziotojui ir ant paziurėjimo (tiek ir tiek) piningais gentszkaus aukso pagal zokoną ir tt. Jieszkok tu czia dabar tos gentės ir tu zokonu. Czia daro piningus bagocziai piningocziai, susiwienydami i draugystes, apgawimais wisokiu budu, nes apgawidineti czia yra pawelyta, ipacziai pardawimuose ant iszszaukimo, kuriuos wadinama czia 'Remate', kas daugiaus duos, czėsaus pirkiku tiktai keli yra, o wariku prekės, 'gurupis' wadinamu, czietas puskapik. Tie įwaro pardawikui prekę tokią, kokios jis pats nori. Czia nedang kas ant zokonu įstatymo žiuri, ipacziai waldžios tarnai, daro taip, kaip jiems patinka. Tiesą turiu pasakyti, kad ir geri darbininkai ir meisteriai susiplėszia piningus, nėsa walė jiems imti tiek, kiek nori ir kiek gali. Neseniai dar buvo walė imti waižnyczioms už perwezimą asabos kokį kilometrą kiek norėjo, czėsaus iki 3 dorėlu. Dabar jau nėwa prekė yra už kursą ir ant adynos nuženklinta no waldžios. Brazilijoje dar to nėra nei per pusę; tiesa plėszta walė ir ten kas kiek nori, ale bent tu apgawikiszku 'rematu', pardawimu ant licitacijos arba iszszaukinu nėra. Czia kupczystę waro wisi, beweik iszskirtinai per iszszaukimus, isz wafnos rankos parduoda nedaug ipacziai žaukuose ir mėstuose žiamę. Kupcziai taworas dalymis ir po wieną dalyką atskiriumi parduoda, ale kas nori mažesniems pardawikams nelemtus, supuwusius, sugulėtus ir Europoje jau negalimus parduoti, parduoda per iszszaukimus ir įwaro warikai i tokias prekes, kokios jisai pats nori, jeigu nėks daugiaus nepakela prekės, tai iszszaukėjas, 'Rematador' wadinamas, primusza warikui, nėwa parduodamas. Tokiu budu iieka taworas neparduotas, o pardawikas gabena jį pas kitą 'rematadorių' duoti iszszaukdinti, ir ten jau liepia warikams newaryti taip augsztai kaip pas pirmąjį, kad wėl nepasiliktu neparduotais.

Nemolawosiu wisu abrozu arba paweikstu netikusiu sukimu, wėlimu, apgawidinėjimu ir tt. anei-gi paweikstu žmoniu weislu, nėsa ir tu czia yra be gažo, pradedant no kaukaziszkosios - b. t. kalnizskos - pelasgo - graiko - latyno - slawo - germano - skandinawiszkosios iki pusgorillu ir bezodžionku weislė! Toks margumas, sumiszimas weislu tik Amerikoje patirti galimas. Stalyčioje didesnė pusė gywentojų turi weidus europejiszku gywentojų, bet ant žauku ir kitose prowincijose beweik tris dalys gywentojų maiszytos weislės tai bahtuju su muriniais arba su indijonais raudonodžiais, daugiausiai mulatais wadinamu. Oras yra ant tos žiamės wisokeriopas; pietuose, Patagonijoje ir Žiamėje Ugninėje mažai lytaus, wasara karsztas o žiamę szaftas, nors sniego nedaug esti,

ir trumpai, bet sniegti, ypacziai prie kalnyu Andu. Žiamė daugiausioje dalyje labai deringa, nėsa ne wisa patapinė, bet susistowėjusi daugiausiai ant dugno mariu ir isz dumbtę pasidariusi, nėsa czia galima matyti, kad marėmis aplieta žiamė buvo ilgus amžius isz wisokiu suakmenėjusiu wandeniniu sutwėrimu, o labiausiai isz kriauklu ir wisokiu maulu ar maukszlu, kuriu wietomis ant daugelo pėdu gilai piņa žiamė yra, o czėsaus wietomis isz wienu kriauklu supuwusiu susideda, ale tokioj wietoje žiamė neturi wertybės kaip dumblinės. Isz tos dumblinės ar molinės žiamės padarytas plytos be priemaiszos smilcziu, kuriu czion nedaug kur rėndasi, ir gerai iszdegtos, daugiausiai su žolėmis (nės mažu nedaug yra, o angly brangios) yra daug geresnės negu musiszkes, nės žiamėje daug geležies yra. Isz tos paczios žiamės daro ir murus žalu plytu, ir stato tworas murines ir gywnimus, o daugiausiai sumaiszų su wandeniu ir i purwą pawertę kaip musu kregždės nulipina gywnamus lizdus ir, jei tik stogeli uždengia, ilgai isztriuoja. Ir triobas degta plytu stato su purwis tos paczios žiamės sulipindami, bet ir su kalkėmis arba wopna budawoja, ypacziai wises didesnes triobas ir bagotesnieje. Sziczionai stalyčioje republi kos ir wisoje prowincijoje Buenos Ayres žimos powisam nėra, bet žimos czėse wesu ir iki 5 ir iki 4 stiepu Reomuro sziftuumierio nukrinta, žinoma nedaeina nėkad iki žiamiaus nėkio. Czia auga wisokie medžiai, isztriuojantieje iki 1 stiepo szalezio, ir palmos, ale jau nuskurdusios. Oras nepeiktinas, ale ir ne per girtinas, nėsa taip žimos laikie kaip ir wasarą umai mainosi, nesyki atsitinka, kad anksti beweik szduoja, o aplink 10 adyną karsztis pasikela iki 25 st. B szeszėlyje, arba wasarą po karszezio 28 st. R. szeszėlyje, umai nusmunka iki 14 ir žiamiaus. Rytmetyje reikia kalniu, o dieną gali nuogas waikszozioti czėsaus. Czia reikia labai dabotiesi no atsiszaldymo, o labiausiai kaklą ir krūtines turėti g - tai apdaryta. Lytaus szitoje prowincijoje yra beweik ik walei. bet neretu augsztosnėse wietose wisi telmenys iszdega. Prowincija Mendoza, pas kalnyu Andu gulinti turi sweikesni orą, už tai lytaus mažai, ir kur negali aploisti wandeniu isz kalniniu sniegu pasidarancziu, ten no saulės wiskas iszdega Wynas beweik wisoj republikoje labai užtnaka, bet neretai ledai daug blėdies padaro. Cordobos prowincija jau labians kenozia stoka lytaus, o wandenio negali tiek isz kalnyu apturėti, kad žiamę galėtu aplaistyti kaip priguli. o ir newisur galima, nėsa nėra kama tam itaisytu. Kitu prowinciju nepažystu, bet girdžiu, kad wisokeriopu oru ir žiamės yra. Grand Chaco sziaurėje yra dar beweik wisa žiamė raukose indijonu, kurie ipuldami kolonijas europiszkiu pleszkiau ir žmones žudo, o alpenos ir juos kolonistai su pagalba waisko užpuldinėja ir žudo, jei tik kur prieina. Wienok ar ankszeiaus ar wėlaus wėkus žiamės (ijos del pais) tai yra indjonus raudonskuris iszgalalys wisiszka europiszkieje, kurie taip jau wadinami waikais žiamės ar tai czia gimusieje arba susiargentinaw [naturalizawoti]. Oras nie per geras, nors ir ne pliktas, pratusiems daug geresnis negu widurinės Europos, ale lupi pilna yra wisokiais wardais wadinamu, bjauriausia isz to pagal mano nuomonę yra rauplės, kurios žmones ir bjaurina, kankina ir smaugia. Kas pikeziausia, tai didznaszių neprietelka žmonijos, kuri iszsisikyrė saw wietę czionai, o ta yra paikystė žmoniu, beweik puszwėriszkas kwalkumas puszwėriszkas pasiutimas taip kwailuju kaip ir apgawikis. Kad czia atsiszstu koks, jau ne Lykurgas, ale nors probrigas prastas wirszininkas, ir wirszininkai itaisytu geras

konu
ale ik
kiti v
proce
ir ti
Žim
kad k
szios,
ja m
1 frat
gybę
dirbt
czion
ant k
mesli
tukst

I
Wen
iki 4
czėse
metu
isz ju
— Is
warte
worę
užn
dary
N
Turin

I
kujn
byste
bus j
darb
samč
jiem

zinri
czius
piai;
bėlo
reikė
darb

Berv
burg
„Da
saw
buw
jis n
del i
fisz
socij
jr n
galy
žno
saw
gad

Pitt
kuo;
dele
lietu
tis I

mę;
už r
kite
min
kup
tini

konns, istatymus tiesos, tai žiamės gyventojai wisi pakiltu. aleksziol tiktai dalis tu 'jagamascziu' naudą rēšziasi, o kiti wergais bewaik budami bėdą su kruwinn prakaitu proceduami storojasi atstumti, bet newisiems sekasi. Czia ir tinginiu daug yra, o tinginystė gimdo wisas nedorybes. Žiamė atnesza wietomis bewaik szimteriopą waisiu, sako, kad kwiecziai wietomis iki 75 grudu duoda. Obuolai, gruszios, citrinos ir wisokie sodu waisiu užtinka, bet brangybė ju mēste neszpasakytą. Wyno swaras no 50 centimu iki 1 franko kasztuoja, tai-gi galite numanyti kitu waisiu bran. gybę kitu waisiu. Bet kas neturi czia remeslo, negali dirbti rankomis arba galwa, nemoka apgaudineti, tam nėra czion wietos. Dėlto nėkam newelyju atwaziuoti kiba tiktai ant keleto metu užsipelnyti porą skatiku, jei yra koks remeslininkas. Bet jeigu atwaziuotu sykiri koks szimtas tukstancziu, tada kitaip sakyceziau. A. J. W. Lietuwis.

ITALIJOJE žmoniū padėjimas yra baisus. Aplinkėse Wenezijos darbininkai prie ukės už lrbą aut dieuos no 25 iki 40 centesimi (5-8 centu!) žiemos mete, ir tiktai pjuties czėse mokama jiems iki 80 centesimi (16 centu). Priesz 5 metus tie žmonės susiburė, bet likosi sumusztais, ir tuli isz ju buwo suimti ir kalėjime persėdejo metus su wirszumi. — Isz Vercelli raszo, kad ten guziku pabrke per 2 metu wartota neteisias swarstyklės, aut kuriu swērė gatawą tuworą, per ką no darbininku pasiliko pawogta geroka dalis uždario. Tik neseniai apsirėszkė apgawystė. — Milano darytojai krepszu prispirtinai igyjo padidinimą sawo algos. Nauji anarkistu laikraszcziui szitie yra: 'Il muratore' Turine ir 'La spina' Neapolyje.

BRAZILIJOJE po istatymo apie iszwalnyjimą negriszkuju wergu pareina istatymus apie „szalawalkystę ir bedarbystę“, kuris 10 milijonu žmoniū wel ljungs i wergystę, jei bus priimtas. Pagal tą istatymą koznas žmogus, uzturintis darbo, bus imestas i irėdnes prispirtino darbo, isz kur samdytojai darbininkus galės pigaus gauti negu jie dabar jiems kasztuoja, tiktai mokės menkneki tam tikras irėdės.

CHILIJE taip-gi prasidėjo darbininku judėjimas, nežinrint i tai, kad wyresnybė tos republikos paremia bagoczius. Taip, neseniai mēste Sant Jago susiburė duonkepiai; wyresnybė i ju wietą nusiuntė žuolėrius, kaluinus ir bėdokus duoną kepti, ale ju kepyns wisas sugedo; tada reikėjo dėl duonkepiu ir algų padidinti ir nadedidinti darbą apstabdyti. Tū pamokslas!

MILWAUKEE szirdžiamusziu mirė D-ras Powylas Berwig, kuris buwo gimęs 1849 m. Tszernowe Brundenburgijoje. 1871 m. jis atwyko kalpo daktaras i Ameriką. „Daugiaus negu d-ras Powylas Berwig nėkas neguli pdiryti sawo gywastyje, tegul jis buwa kas nori! D-ras P. Berwig buwo žmoniū draugis wiežlybiansioje prasmėje to žodžio; jis mislyjo, jautėsi ir kowėsi su wiežlybunais sawo gadynės dėl iszganymō wargstancziosios žmoniū; jo drąsioje, wytiszkoje szirdyje žydėjo gelė iszganytingo wisam szwietui socjializmo. Isz jos kwapo ji traukė wisumet naują sylą ir naują drąsą dėl kowojimo priesz neprietelngas žmonėms galybes, kurios dar wisur užkerta kelą tikrajai laimei wisu žmoniū. Tuomi d-ras Powylas Berwig gana pažare dėl sawęs ir dėl sawo gadynės, tuomi jis gyweno dėl wisu gadyniu“.

Seimas susiwenyjimo lietwiiu bus laikomas Pittstone Pa, d. 16 ir 17 szito mėnesio 1888 m., wiso kuopos ir liet. draugystės yra užprasomos atsiusti sawo delegatus. Dėl sutarmės yra awarbus dalykai gywenime lietwiiu. Sekretorius S. W. L. Amerikoje.

Užmokėjo nž L. Balsą: A. Mockaitis \$ 2 A. Mockaitis II \$ 1, A. Grynewoczius \$ 1. J. Miknaitis \$ 1.

Lietuwinkai! žiurėkite, regėkite musu dideli baigiamą jau iszpardawimą puikiausiu drapanu dėl wyru ir waiku už mažesnę prekę ne kaip kasztuoja padarymas! Nepraleiskite progos, kur galite nczėzdvti 50 centu ant dorėlo. Paminkite wietą! M. ROHMELMER, drapanu ir skrybėlu kupczius, No. 11 N. MAIN ST. Shenandoah Pa. Perdėtinis: W. A. Engel. Ateikite!

PAJIESZKAU

JOKIMA JASUŁAITI, kuris gywena Amerikoje; jo pati su waikais pasiliko Lietuwoje, Kauno rėdyboje, Raseiniu paw., Kalwu sodžiujė, isz kur Jasułaitis paeina. Jeigu, brolai, kas jo buweinę žinote, duokite žinią man per rėdystę L. Bałso, ko meilingai praszau.

Shenandoah Pa. **JUOZAS EIROSZIS.**

J. CHAMPION

parduoda kningas, gazetias, žurnalus, muzikiszkas reikmenes, konwertus, popėrę, plunksnas, atramentą, o taip-gi MOKSLINES KNINGAS ir tt. Parsiduoda taip-gi CIGARAI ir sznianktabakis (taboku). Neužmirszkite wietą:

3 N. MAIN ST. SHENANDOAH PA.

MOTIEJUS MARCINKEWYCZIA

ant JARDIN st., artymais Coal st.

Enikau szauciszką dirbtuwę ir siuwu ant orderio czebatus ir czewerykus kaip dėl didelu taip ir dėl waiku; priimu nesziotą apawą dėl sulojymo. Pigiaus darau ne kaip wisi Szenandorio szaucziai. Ateikite pas manę, brolai lietuwinkai, o džiaugsitėsi ilgu dėwėdami mano darytą apawulę.

Kningos ant pardawimo

Rėdystėje „LIETUWISZKOJO BAŁSO“:

- Anszros Kalėdorius ant 1885 ir 1886 m. po 25 c.
- Tewynainiū giesme Wyturio, 15 c.
- Oszkabalū dainos, 25 c.
- Lietuwiszkas Sziupinys, 15 c.
- Drazdausko szwietiszkos ir szwentos giesmės, 15 c.
- Miglowaros dainos, 25 c.
- Nerio pamokslai apie gaspadorystę, 25 c.
- Auszra už 1883-1886 m. už \$ 4.50.
- Žirgas ir Waikas Basanawocziaus, 25 c.
- Wytoloraunda Kraszewskio, dwi kningi, 75 c.
- Užduōtynas mokinantiems rokundu, 40 c.
- Abėcėla ir taip mokintuwė dėl waiku, 30 c.
- Keli žodžiai apie auginimą waiku, 25 c.
- Iszganymas wargdienio, 18 c.
- Musu žydai ir kaip no anu turime gintiesi, 25 c.
- Polytikiszka tragėdija PATKULIS, 25 c.
- Pamokslai iszminties ir teisybės, 50 c.
- Margumynai, 15 c.
- Liet. Balsas ant 1887 m. 2 dorėlu.
- Lietuwos Istorija 75 c.

Adresas: Jonas Szlupas, L. B. 1004, Shenandoah Pa, U. S. of North America.

Agentas dėl Lietuwos: M. Jankus, Bitėnai, p. Lompōnai, Ostpreussen, Deutschland.

DOWYDAS FAUST,

No. 120 South JARDIN ST., Shenandoah Pa
yra vyriausias ir seniausias agentas dėl išpirkimo no ug
nies ir dėl apsergėjimo gywaszio; reprezentawoja geriau
sias ir didžiausias kompanijas. Lietuwiniškai norėdami
apsisergėti no gywaszio ir no ugnies atekite pas manę,
ir to jus nepasigailsite.

JOKUBO MATULO

KRAUTUWĒ WYNO, LIKIERIU, CIGARU.
Taip-gi atų parduodu kegėmis.
Geriausias arėtkas gausi gallonais ir kwortomis.
NORTH MAIN STREET, SHENANDOAH PA

JOKUBO NOLL

SALUNAS IR RESTAURACIJA,
geriausias porteris wisame mēste.
Lauerio garsus alus wisumet szwiežiausias yra paduodamas.
Knights of Labor cigarai wisumet yra prilaikomi. Užeikite
o jus wisumet gausite DIDŽIAUSIA stiklą alaus už 5 cen
tus pas prietelu lietuwininku JOKUBA NOLL,
19 N. MAIN ST. SHENANDOAH PA.

Dr. J. W. McCauley

DAKTARAS & CHIRURGAS,

ant EAST OAK ST., SHENANDOAH Pa.
arti Operos Namu; buwėsis d-ro Shadle office.

MAX REESE,

21 SOUTH MAIN ST. SHENANDOAH PA
Wisatinis AGENTAS dėl Hamburgo ir Brēmės garlaiwinu
kompaniju; laiwakortės už pigiausia prekę. Taip-gi siun
cziu piningus i Europą, duodu daug rublu už mažai do
rėlu. Užeikite pas manę, o neapsigausite.

GRYNIAUSIOS LIEKARSTOS

pigiausiai pasiduoda pas aptėkorių

Hillan,

S. MAIN ST., netoli no Centre st., Shenandoah

Joseph S. Whitehouse

ADWOKATAS

RAISO NAMUOSE, E. Centre St. Shenandoah.

URA! URA! URA!

TAWORU MASTINIU BE GAŁO!

Didžiausioji krautuwė geriausiuju taworu szita
me walseziuje JUODU SZIŁKU, HENRI
ETTU IR KAZMIRU su pagrazinimais wis
keriopiausiais.

KARPETA! KARPETA!

WISOKIO GRAŽUMO.

GRINČIU ISZKŁODES IR KLEJONKOS PARSIDU
DA PIGIAUSIAI.

Rudeniniai ir zieminiai aptaisai dėl moteriu.
DĒL APSIRĖDYMO GERIAUSIA WIETA!

No. 28 S. MAIN ST. SHENANDOAH PA

P. J. Monaghan.

KRAUCZISZKAS KROMAS

JONO MIEŁDAŽIO.

Daran uniformas ir kitokias drapanas wisokiom madom;
prekia (czieniu) yra nuderama; drapanos ant orderio.
Draugyseciu drapanas galima gauti wisoktos mados. Wiss
aptaisas yra padaromas geriausiai.

6 E. CENTRE ST. SHENANDOAH PA.

DRAPANOS!

Pigiausia wieta dėl pirkimo!

Mēs parduodame wasarinius taworus už labai
numažintą prekę. Dabar yra laikas dėl pigaus
pirkimo.

NUDEREJIMO DIENA

KOŽNA UTARNINKA.

MORRIS APPLEBAUM

6 S. SHAMOKIN ST. SHAMOKIN PA.

ŽMONĖS! LIETUWIAI! ŽMONĖS!

Wiskas pasiduoda ko pigiausiai, nės i du mėnesiu uždėtu
pabirkę, kur dirbs 40 ar 50 kraucziu. Kur kraucziai ima
už aptaisę \$ 20, asz lygiai toki pat parduodu už \$ 12. Pirk
kite no manęs isz pirmos rankos, ir uždarbi saw pasilalky
kite -- nės kiti kupoziai no manęs perka taworę.

Atidarykite akis, ir eikite wiską pirkti ir drapa
nas ir skrybėles ir guminius czebatus ir wisą
tiktai pas

W. Resowicz

10 S. MAIN ST. SHENANDOAH PA.

RAULYNAS NEWULIS Szenandoryje taiso
dziegorėlus ir gali labai gerai pataisyti; už patai
symą ranczyjasi ant 2 metu, o jei kas butu isz jo
pataisymo nekantantas, tai pertaiso dykai. Taiso
25 centais pigiaus ne kaip pas angłus. Wieta:
No. 122 S. Main ulyczia, Sheanandoah Pa.